

Vooruitgang?

Het uitgeven van Stromingen is best veel werk. Voor de auteurs natuurlijk, maar ook voor de redactie. Als er éénmaal weer voldoende artikelen zijn ingediend en beoordeeld, kan er weer een nieuw nummer worden uitgebracht en is het eventjes extra druk. De eindredactie van de artikelen is een zorgvuldig werkje en een redactioneel mag natuurlijk ook niet ontbreken. Maar ja, de leden van de redactie zijn allemaal natuurlijk ook nog bezig met hun reguliere werkzaamheden, hobby's en zorgtaken. Dus de verleiding was dit keer groot om het redactioneel maar eens aan ChatGPT over te laten.

Scholieren en tekstschrijvers hebben ChatGPT inmiddels al omarmd, en collega's meldden al dat ze de chatbot hadden gevraagd een tijdreeksanalysemodel in Pastas te maken, of een MODFLOW-model met FloPy. Het resultaat was niet geweldig, maar ook niet al te slecht. Bovendien is er inmiddels alweer ChatGPT versie vier, die nog beter schijnt te kunnen programmeren dan versie drie.

Experts op het gebied van kunstmatige intelligentie verbazen zich over alle aandacht en ophef die er is ontstaan rondom ChatGPT, want de technologie is niet nieuw. Toch lijken we met z'n allen een beetje overrompeld en maken we ons zorgen om de negatieve gevolgen. Dat past bij elke technologische doorbraak, al wordt de discussie over de wenselijkheid ervan te weinig of te laat gevoerd. Als iets eenmaal kan, moet je het dan ook willen? En heb je het überhaupt nodig? Leuk hoor al die slimme deurbellen tegenwoordig, maar in het kader van de energietransitie zouden we er beter aan doen om weer terug te keren naar de ouderwetse deurklopper. Vraag ChatGPT maar eens naar het sluipverbruik van deurbellen.

Het zou daarom een interessante exercitie zijn om eens te kijken welke technologieën die in het verleden zijn geïntroduceerd nou werkelijk hebben geleid tot verbeteringen in het waterbeheer. Al stuit je dan al meteen op het probleem hoe je een verbetering definieert. Nieuwe windmolentypes en de introductie van de vijzel in de zeventiende eeuw maakten het mogelijk water tot zo'n vijf meter op te voeren. Daarna werd de wind als energiebron vervangen door fossiele brandstoffen (en inmiddels maken we weer de ommekeer naar wind). Die innovaties leidden tot steeds drogere voeten en een ongekende welvaart in het Nederlandse polderlandschap zoals we dat nu kennen. Tegelijkertijd hebben ze een onomkeerbare bodemdaling in gang gezet en droegen ze bij aan de zeespiegelstijging via de CO₂-uitstoot door veenoxidatie en de energieopwekking die nodig is om het water almaar te kunnen blijven wegpompen. De houdbaarheid op de lange termijn is op z'n minst twijfelachtig, dus of je hier nu uiteindelijk kunt spreken van een verbetering?

Lastig dus. En misschien is het daarom beter om de vraag maar te beperken tot recentere innovaties. Je zou bijvoorbeeld eens na kunnen denken op welke vlak-

ken de inzet van modellen, sensoren en satellietdata nu echt meerwaarde heeft. Gebruiken we sommige technologieën nu vooral omdat het kan (net als de elektronische deurbel), of omdat ze werkelijk onmisbaar zijn? Doen we het met al onze rekenkracht en data werkelijk veel beter dan vijftig of honderd jaar geleden? Misschien zitten de knelpunten wel helemaal niet aan de technologische kant, maar op het ruimtelijke en bestuurlijke vlak.

Over bestuurlijke zaken gesproken. Als u dit leest heeft u uw stem uitgebracht voor de waterschapsverkiezingen, of misschien bent u wel verkozen. De waterschappen hebben alle ontwikkelingen van de afgelopen eeuwen toch maar mooi doorstaan, dus het voelt ook alsof ze er voor altijd zullen zijn. Of is er een toekomstscenario denkbaar waarin beslissingen over waterbeheer worden overgenomen door een computer. Zeg maar de HAL 9000 uit *2001: A Space Odyssey*, waarin de afkorting staat voor Hydrologisch ALgoritme.

Wij als redactie beginnen er maar niet aan, het laten schrijven van stukjes door een computer voelt als verraad richting onze lezers. Hopelijk gelooft u ons. Want misschien is dit stukje toch wél door ChatGPT geschreven omdat we gevraagd hadden een redactioneel te schrijven waarin we eerst deden alsof we het overwogen, maar vervolgens beweerden er toch maar van te hebben afgezien. Nee, echt niet beste lezer, wees gerust, hier typt een persoon. Vertrouwt u het nog, nu de twijfel is gezaaid?

Wie hier nerveus van wordt, doet er goed aan om zoveel mogelijk de NHV-bijeenkomsten te bezoeken. Dan weet je zeker dat je een echt persoon voor je hebt. Zet het aankomende Lentesymposium op 13 april dus in uw agenda. En tot slot nog een geruststelling: het zal nog wel even duren voordat we het veldwerk aan computers kunnen overlaten. Dus wie weet zijn we met z'n allen straks veel vaker buiten te vinden. Met het voorjaar in aantocht is dat helemaal niet zo'n onaantrekkelijke gedachte...

VP